

Justitiedepartementet

Polisenheten

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 10-11 mars 2016

Dagordningspunkt 5 (rådet)
Dagordningspunkt 4 (gemensamma kommittén)

Rubrik: Vapen: Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (första behandlingen)
= Riktlinjedebatt/lägesrapport

Dokument: det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: 6037/16 GENVAL 20 20 JAI 93 etc., 5662/16 GENVAL 13 JAI 66, FaktaPM 2015/16:FPM24, KOM(2015) 750 slutlig.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: -

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Överläggning med justitieutskottet den 2 februari 2016.

Bakgrund

Den 18 november 2015 antog kommissionen dels sin kommissionsförordning om avaktivering, dels ett förslag till revidering av EU:s vapendirektiv. Den 4 december antog kommissionen också en EU-handlingsplan om bekämpning av illegala skjutvapen och sprängämnen. Vapendirektivet reglerar privatpersoners förvärv och innehav av skjutvapen men omfattar inte statens vapen, t.ex. för polis och militär. Direktivet delar in skjutvapen i fyra kategorier, (A) Förbjudna, (B) Tillståndspliktiga, (C) Anmälningspliktiga och

(D) Övriga vapen. Utkastet innehåller förslag till en rad skärpningar i förhållande till nuvarande direktiv till exempel

- Den nuvarande möjligheten att i undantagsfall bevilja tillstånd för helautomatiska skjutvapen (kategori A) stryks.
- Vissa halvautomatiska skjutvapen förs över från kategori B.7 till kategori A och förbjuds därmed.
- Förbättrat informationsutbyte med upprättande av nationella vapenregister som kan kommunicera på EU-nivå.
- Ett EU-system för märkning av alla vapen ska inrättas.
- Direktivet ska även omfatta larm-, start-, signal- och akustiska vapen.
- Distanshandel mellan privatpersoner begränsas.
- Det föreslås att licenser ska bli tidsbegränsade samt obligatorisk läkarundersökning av nya licensinnehavare.

Direktivförslaget presenterades för första gången av kommissionen i rådsarbetsgrupp den 26 november 2015, varvid medlemsstaterna framförde sina första preliminära synpunkter. Frågan har därefter förhandlats i rådsarbetsgrupp och två läsningar har genomförts.

Inför RIF-rådet kommer ordförandeskapet att presentera ett diskussionspapper i vilket man ber ministrarna ta ställning till specifika frågor i förslaget till vapendirektiv. De kommer troligen att röra:

1. eventuellt undantag från 18-årsgränsen för tillstånd och innehav,
2. obligatoriska läkarundersökningar och i så fall hur de ska vara utformade,
3. förbud för vissa halvautomatiska vapen för civilt bruk,
4. undantag från förbudet mot helautomatiska vapen, samt
5. internethandel för privatpersoner.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har angett artikel 114 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) som rättslig grund för förslaget. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet (artikel 294 i EUF-fördraget), vilket innebär att det krävs kvalificerad majoritet i rådet och Europaparlamentets godkännande för att anta förslaget till direktiv.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar generellt kommissionens förslag till reviderat EU-direktiv om skjutvapen. Skjutvapen har under senare år kommit till användning i allt fler terrorattentat och andra grova våldsbrott. Enligt Eurostat har fler än 10 000 personer dödats av skjutvapen inom EU under den senaste 10-årsperioden.

Det är viktigt att de regler som antas inte blir onödigtvis betungande eller begränsande för enskilda tillståndshavare, för kulturhistoriska intressen eller nationella försvars- och säkerhetsintressen, samtidigt som en hög säkerhetsnivå måste upprätthållas. Regeringen anser t.ex. att det är viktigt att de frivilliga försvarsorganisationernas nuvarande möjligheter att öva inte inskränks.

För vissa särskilt farliga vapentyper som återkommande visat sig bli använda vid terrorattentat och andra grova våldsbrott, t.ex. helautomatiska vapen och vapen som till sitt funktionssätt liknar eller kan modifieras till att bli helautomatiska vapen, bör särskilda kontrollnivåer gälla. Detsamma bör gälla för vapen som genom sin konstruktion, t.ex. stor magasinskapacitet eller annan teknisk utformning, är ägnade för strid snarare än för jakt.

Beträffande halvautomatiska vapen avsedda för jakt gäller enligt Naturvårdsverkets föreskrifter att de ska ha en begränsad magasinskapacitet om högst fem patroner för kulgevär och högst två patroner för hagelgevär. Polisen har sedan ett antal år tillämpat denna restriktiva praxis i sin tillståndsgivning. Mot bakgrund av det anser regeringen att dessa vapen avsedda för jakt inte bör förbjudas och alltså inte placeras i kategori B.7.

När det gäller förslagen om 18 årsgräns för innehav, generell tidsbegränsning om fem år för tillstånd, obligatoriska läkarundersökningar och privatpersoners distanshandel med skjutvapen på internet anser regeringen att förslagen går för långt. Det måste för var och en av dessa punkter även i fortsättningen finnas ett rimligt flexibelt regelverk som tar hänsyn till enskilda behov samtidigt som en hög säkerhetsnivå upprätthålls. Nya begränsningar bör införas endast i den mån de innebär en konkret säkerhetshöjande nytta.

Sverige har stränga regler för förvaring och transport av skjutvapen. Därigenom begränsas antalet stulna och förkomna vapen. Med stränga förvaringsregler finns det utrymme för att göra det övriga regelverket mer flexibelt och behovsanpassat.

Regeringen har vid förhandlingarna presenterat textförslag bland annat om införande av minimiregler för förvaring av skjutvapen. Dessutom har Sverige föreslagit vissa undantag för förbudet mot helautomatiska vapen, för 18-års åldergräns för tillstånd, tidsbegränsning av tillstånd och för obligatoriska läkarundersökningar.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentets utskott för inre marknad (IMCO) och utskottet för medborgerliga fri- och rättigheter (LIBE) behandlar frågan under våren. Det förväntas att IMCO kommer att anta sin rapport i juni 2016.

Förslaget

Förslaget har redovisats i FaktaPM 2015:16/FPM24 som överlämnades till riksdagen den 23 december 2015.